

VERENIGING VAN
VISGROOTHANDELAREN URK

Visfederatie

Louis Braillelaan 80

2719EK Zoetermeer

T: 079 - 30 30 310

E: secretariaat@visfederatie.nl

Aan de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, mevrouw drs. C.J. Schouten,

Urk, 3 september 2020

Geachte mevrouw Schouten,

Momenteel beraadt u zich op het advies van de heer Joustra over de toekomst van het concept-Noordzeeakkoord en op uw nadere beleid voor de kottervisserij. Tot dusver kunnen de afspraken uit het conceptakkoord niet rekenen op het noodzakelijke draagvlak in de visserijsector, waardoor er in wezen geen akkoord is.

Als vertegenwoordigers van de visverwerkende industrie richten wij ons tot u om het gesprek hierover mede te voeren. In onze ogen is naast een groter draagvlak onder de vissers ook betrokkenheid van de visverwerkende industrie en handel essentieel. Naast het grote economische belang (werkgelegenheid, export) is er het evidente keteneffect: beperkingen van de visvangst door Nederlandse vissers leiden direct tot minder aanvoer voor de verwerkingssector. Sanering en/of innovatie van de visserij zelf moet dan ook gepaard gaan met navenante maatregelen (en het daarvoor noodzakelijke draagvlak) in de visverwerkende industrie.

Ten onrechte is deze industrie helaas niet betrokken geweest bij de gesprekken die tot het voorstel Onderhandelaarsakkoord voor de Noordzee hebben geleid. Nu dit akkoord niet tot stand is gekomen omdat (een meerderheid van) de vissers zich onvoldoende in het akkoord kunnen herkennen, komt het erop aan de omstreden elementen uit het conceptakkoord opnieuw tegen het licht te houden.

Wij menen dat dit vanuit de visserijsector op drie manieren dient te gebeuren:

1. Verbreding van het draagvlak in de gehele visserijsector, onder meer door ook de handel en visverwerkende industrie te betrekken bij de gesprekken, in combinatie met
2. Een meer ambitieuze agenda op het gebied van de visvangst door in te zetten op verruiming waar deze wél mogelijk is, zodat de visserijsector niet uitsluitend aan de verliezende kant staat (onder meer Brexit, pulsvisserij), en
3. Een meer integrale benadering van de gehele visserijsector: indien en voor zover beperkingen van de vangst onontkoombaar zijn, ook na de meer ambitieuze aanpak uit punt 2, moet naast de (terechte) aandacht voor sanering en innovatie in de visserij ook aandacht ontstaan voor de navenante gevolgen in de rest van de keten, zowel op het gebied van

verlies van exportwaarde en de daarmee noodzakelijke desinvesteringen als ten aanzien van de totale werkgelegenheid in het visserijcluster, in Zeeland, Noord-Holland en met name op Urk.

1. Verbreiding draagvlak

Deze brief is ondertekend door de Visfederatie en door de Vereniging van Visgroothandelaren Urk (VVU). Deze partijen vertegenwoordigen de handel en de verwerkende industrie op landelijk en regionaal niveau. Deze activiteiten worden rechtstreeks geconfronteerd met de gevolgen van een eventueel Noordzeeakkoord. Tegen die achtergrond is het cruciaal dat handel en industrie deel uitmaken van het nagestreefde draagvlak voor maatregelen op de Noordzee.

Anders dan in 2005, toen een verbod werd gesteld op de gemechaniseerde kokkelvisserij en de gehele keten betrokken werd in de te nemen (sanerings)maatregelen, hebben handel en industrie deze keer niet aan tafel gezeten en zijn zij ook geen onderdeel van de in het ontwerp-Noordzeeakkoord voorgestelde maatregelen. Gelet op de lijst van partijen die wel zijn betrokken is dit op zijn minst opmerkelijk te noemen.

In het "Manifest visverwerkende sector n.a.v. aanvoerbepanking platvis uit de Noordzee – Urk, 15 november 2019" (bijlage), zijn wij uitvoerig ingegaan op dit belang.

Dit manifest is mede ondertekend door de provincie Flevoland en de gemeente Urk. In aanvulling daarop is besloten dat betrokken provincies en gemeenten in samenwerking met de sector de komende maanden kwantitatief en kwalitatief onderzoek doen naar de gevolgen van het concept-Noordzeeakkoord voor de sector. Dit onderzoek dient betrokken te worden bij de besluitvorming over de verdere vormgeving van het conceptakkoord en bij de politieke besluitvorming hierover.

2. Ambitieuze aanpak

De visserij heeft het concept-Noordzeeakkoord niet willen ondertekenen. Volgens een verklaring van de voorzitter van de Nederlandse vissersbond, Johan K. Nooitgedagt, is in het akkoord systematisch te weinig aandacht besteed aan de belangen en het perspectief van de visserijsector: "De visserijsector wil best tekenen voor een toekomst, maar niet een toekomst waar we continu de verliezende partij blijken te zijn."

Ook voor ons geldt dat op zichzelf begrip bestaat voor de vele conflicterende belangen die op de Noordzee spelen. Tijden veranderen. Dat laat echter onverlet dat op terreinen waar mogelijk wel perspectief kan worden gevonden de ambitie steeds ver te zoeken is. Zoals in het ontwerp-Noordzeeakkoord wordt gesteld: "De transformatie die van de visserij op de Noordzee wordt gevraagd kan niet los worden gezien van andere, structurele onzekerheden voor de sector. Aanlandplicht, pulskorverbod, en de onzekere afloop van de Brexit maken de toekomst voor de visserij toch al ongewis". Helaas kiest het ontwerpakkoord vervolgens uitsluitend voor financiële (sanerings)maatregelen voor de vloot en niet voor het in eerste instantie verminderen van de consequenties van de genoemde ontwikkelingen door betere gebieden in de Noordzee te reserveren in langjarige vergunningen en een ambitieuze belangenbehartiging van de visserij in internationaal verband. Ook in uw brief van 19 juni jl. kiest u niet voor zo'n ambitieuze aanpak.

De toegang tot en het gebruik van Britse viswateren na de Brexit is een evident Nederlands belang. Toch verwijst Nederland uitsluitend naar Brussel als het om dat onderwerp gaat. Naar onze mening zou Nederland vooraan dienen te staan, zowel in Brussel als in Londen, als het gaat om het maken van afspraken met de Britse regering na de effectuering van de Brexit, zoals voorzien op 1 januari 2021, dus op zeer korte termijn. Daarvan is echter niets te bespeuren.

Een zelfde patroon zien we bij de pulskorvisserij. Volgens het rapport van de International Council for the Exploration of the SEA (ICES) is de pulskor een verantwoord alternatief voor de traditionele boomkor, met minder impact op ecologie en milieu dan eerder werd aangenomen. Met het rapport wordt het Nederlandse standpunt bevestigd en de overwegingen die eerder onder aanvoering van de Franse regering en de milieubeweging leidden tot het Europese pulskorverbod, weersproken. In het antwoord op Kamervragen schrijft minister Schouten van LNV evenwel dat zij bij haar Europese collega's zal benadrukken dat het ICES-advies "moet worden meegenomen in de voortgangsrapportage van de verordening Technische Maatregelen, waar het pulskorverbod onderdeel van is. Deze rapportage wordt eind 2020 verwacht."

Uit deze antwoorden blijkt dat Nederland op dit punt gewoon de Europese agenda volgt. Deze agenda staat procedureel weliswaar los van het ontwerp-Noordzeeakkoord, maar dat is niet zo voor de Nederlandse visserijsector. Wij menen te mogen verwachten dat waar we enerzijds getroffen worden door de gevolgen van het ontwerp-Noordzeeakkoord, de Nederlandse regering anderzijds pal staat voor onze belangen waar dit wel kan (Britse wateren) of nu weer mogelijk is geworden (ICES-advies).

Ook op het gebied van de windmolenparken begrijpen wij dat ruimte moet worden gezocht in verband met de energietransitie. Wij menen echter dat het totale beslag daarvan, inclusief de gewenste natuurcompensatie, de Nederlandse visserijsector onevenredig hard treft.

Wij vragen u dan ook om op deze gebieden met meer ambitie de belangen van de Nederlandse visserijsector te behartigen en verdedigen.

3. Integrale benadering visserijsector

De exportwaarde van de Nederlandse visverwerkende industrie bedraagt op dit moment ongeveer 3,8 miljard euro per jaar. Van de totale omzet van deze industrie (ca. 4,5 miljard) bedraagt de export ongeveer 70 tot 80 procent. De industrie is geconcentreerd rond Urk, IJmuiden, Spakenburg en in de regio Den Haag/Scheveningen/Katwijk.

Deze industrie heeft de afgelopen jaren miljoenen geïnvesteerd in met name platvisverwerking. Vermindering in de aanvoer van platvis tot zelfs 25 of 50 procent, die het gevolg zou zijn van het Noordzeeakkoord, maakt dat deze investeringen niet meer kunnen worden terugverdiend. Alleen al op Urk zijn rond de 3.000 mensen werkzaam in deze sector, in geheel Nederland meer dan 5.000.

Vanzelfsprekend beraadt ook deze sector zich op verduurzaming en op de gewenste circulaire economie. Grondstoffen worden schaarser, eisen veranderen, het beslag op de Noordzee neemt toe. Er zijn tal van initiatieven die gericht zijn op verduurzaming van de keten binnen de visserijsector (inkoop grondstoffen, reststroomscheiding, energie-terugwinning, verpakkingsmaterialen) en buiten de sector (ontwikkeling warmtenet op Urk). De visverwerkende sector streeft ernaar om samen met de politiek en NGO's stappen te zetten om te komen tot een duurzame en rendabele bedrijfstak.

Deze feiten en ontwikkelingen alleen al rechtvaardigen betrokkenheid van de visverwerkende industrie en handel bij het toekomstig Noordzee- en visserijbeleid. Niet ten koste van de visserij, maar in aanvulling daarop, in een integrale benadering van de gehele keten – ook in de mate waarin het noodzakelijk is om te komen tot (warme) sanering en innovaties.

In het ontwerp-Noordzeeakkoord wordt een nader 'governance-advies' in het vooruitzicht gesteld. Wij menen dat de gehele sector bij het vervolg betrokken dient te zijn.

Ten slotte

Graag lichten wij onze stellingname in een persoonlijk gesprek met u nader toe. Net als vele anderen begrijpen wij het belang van een duurzaam gebruik van de Noordzee. Niet alle keuzes die worden gemaakt in het (niet gesloten) ontwerp-Noordzeeakkoord zijn echter onontkoombaar. De visserijsector heeft niet alleen een traditionele betekenis voor heel Nederland, maar dient ook perspectief te hebben voor de toekomst. Wij zijn bereid mee te veranderen, maar wel binnen haalbare en reële kaders en met een overheid die (ook) onze belangen op ambitieuze wijze wil verdedigen.

Hoogachtend,

Guus Pastoor, voorzitter Visfederatie

Bauke Hoekstra, voorzitter Vereniging van Visgroothandelaren Urk